

MBA GUIDE 2015

En MBA
utvecklar din
karriär!

civileKONOMERNA
Förbundet för Sveriges ekonomer

Välkommen till Civilekonomernas MBA-guide!

Med MBA-guiden vill vi informera om MBA-utbildningar och ge dig råd på vägen i valet av program. Det finns olika typer av program och många inriktningar. Studietakten och kostnader varierar liksom antagningskraven.

Guiden finns också på
www.civilekonomerna.se/mba

Stockholm i augusti 2015
Civilekonomerna

ExecutiveMBA
INTERNATIONAL MANAGEMENT AND LEADERSHIP PROGRAMME

www.executivemba.se

www.hhs.se/mba

www.guexed.com/executive-mba

www.sbs.su.se/emba

MBA-Definition och allmän information

MBA Master of Business Administration - är inte en skyddad examen i Sverige och har därför ingen exakt definition. Ett MBA-program är en företagsekonomisk högre utbildning i management. Det kräver som regel arbetslivserfarenhet och är inriktat mot arbetslivet, inte mot fortsatta akademiska studier. Syftet med ett MBA-program är att ge de studerande redskap för att bättre och framgångsrikt kunna leda företag och organisationer. En viktig del är också det personliga nätverk man bygger upp under studietiden.

I många länder är en MBA en förutsättning för att kunna avancera inom företag och för att överhuvudtaget vara aktuell för vissa chefsbefattningar. En MBA ger då också en mycket högre lön och flera andra förmåner. Det är fortfarande mest påtagligt i USA men en liknande utveckling märks i flera länder i Asien och Europa. Många arbetsgivare i Norden ser en MBA-examen som en merit men inte alltid som en nödvändighet. Här innebär en MBA sällan stora löneökningar men kanske andra typer av jobb.

Studieprogrammet för en MBA-examen är annorlunda jämfört med ett magister- eller masterprogram i företagsekonomi (Master of Science in Business Administration). Magisterprogrammen förutsätter att du har en grundutbildning i ekonomi, kraven för masterprogrammen varierar och du kan söka ett MBA-program oavsett huvudämne i din grundexamen. I Norden har det traditionellt varit civilekonomer och civilingenjörer som

valt MBA-utbildningar men intresset ökar bland andra professioner. På amerikanska MBA-program är det vanligt att 20–40 procent av de antagna har en grundexamen i ekonomi. Detta för att få en bra mix av erfarenhet i gruppen.

Kort historik

De första MBA-programmen startades i början av 1900-talet på östkusten i USA för att täcka efterfrågan på personer med specialkompetens i företagsekonomi och ledarskap. Att MBA-utbildningarna utvecklades just i USA var en direkt följd av hur högre utbildning i USA är strukturerad. De flesta amerikanska universitetsutbildningar på grundnivå är fyraåriga och leder till en bachelor's degree. De är allmänt inriktade de första två åren och studenter väljer huvudämnet i sin examen först inför det tredje året. Även under de avslutande två åren läser man andra kurser förutom sitt huvudämne. Det gör amerikanska utbildningar mer generella än de europeiska, som ofta är direktinriktade från början.

De ursprungliga MBA-programmen var tvååriga med ett grundläggande gemensamt basår och individuell specialisering under det andra året. De flesta antogs direkt efter sin grundexamen. Efter hand har programmen vidareutvecklats med hårdare antagningskrav, mer koppling till akademisk forskning och förbättrade kontakter med affärsvärlden och näringslivet i övrigt.

MBA-utbildningarna i andra världsdelar har byggts upp med de amerikanska programmen som förebild men är anpassade

till de egna ländernas eller regionernas behov.

Nuläge

Varje år tar hundratusentals personer en MBA-examen, de flesta i USA som har drygt 400 ackrediterade MBA-program. De senaste åren har ansökningarna till de tvååriga heltidsprogrammen minskat i många länder. Däremot ökar intresset i hela världen för ettåriga utbildningar, deltidspprogram och Executive MBA-program, som är deltidspprogram avsedda för specialister och chefer med längre arbetslivserfarenhet. Allt fler väljer också att vänta med sina MBA-studier för att senare läsa ett Executive MBA-program.

Nordiskt ledarskap och den skandinaviska ledarstilen fortsätter att locka internationella studerande till Norden. Här finns ett fåtal MBA-program på heltid medan Executive MBA-programmen är vanligare.

Programformer, studietakt och undervisningsspråk

MBA-utbildningarna har olika längd och uppbyggnad. Heltidsutbildningar är som regel ett eller två år. Tvååriga program är vanligast i USA medan ettåriga program är populära i Europa. Programmen kan ha en fast struktur med många obligatoriska delkurser eller ha få obligatoriska kurser och stor valfrihet att kombinera kurser efter egna önskemål.

Studietakten på heltidsprogrammen är mycket hög men många väljer dem inte minst för den stimulerande miljön och de nätverk man hinner bygga under

studietiden. De flesta som studerar på heltid är mellan 25–35 år. Det finns också heltidsprogram i modulform, där det ordinarie arbetet varvas med intensiva studieblock på en eller två månader.

- MBA-program på deltid finns i olika former, halvtid, kvartsfart, modul- och distansstudier. Vissa deltidsprogram är för personer med längre arbetslivserfarenhet medan andra riktar sig till samma målgrupp som heltidsprogrammen. En del program är helt nätbaserade.
- Executive MBA-program för specialister och chefer är ofta på deltid. En del program har undervisning under ett antal heltidsveckor utspridda över läsåret medan andra har undervisning på kvällar och/eller veckoslut. Det finns även program som är distansutbildningar med några fysiska träffar under programtiden.
- Global Executive MBA-program är utbildningar med internationell inriktning. De finns i olika former, där en variant är universitet som öppnat campus i olika delar av världen. Det finns också program som ges gemensamt av olika universitet i världen och då reser deltagarna till de olika universiteten.

Undervisningen är ofta på engelska men kan även vara på ett lands eget/egna språk.

Inriktning

De allmänna MBA-programmen är inriktade på organisation och ledarskap. De täcker områden som affärsetik, finansiering, marknadsföring, strategisk planering,

personaladministration och redovisning. Det finns också MBA-program som har tydliga inriktningar, exempelvis digital marknadsföring, entreprenörskap och ledarskap inom ideella organisationer.

Internationella trender och utvecklingen på världsmarknaden påverkar innehållet i utbildningarna. Skolorna uppdaterar ständigt sina kurser och inkluderar också hållbar utveckling, klimatfrågor, affärsetiska, filosofiska, sociala och globala frågor i sina program.

Programstruktur

De flesta MBA-utbildningar har ett antal allmänna kurser som alla läser, core courses eller foundation courses. På tvååriga program upptar de oftast hela det första året och på ettåriga program drygt halva studietiden. Resten av kurserna väljer du själv. Många tvååriga MBA-program har praktikperioder.

Undervisningsmetoder

Det finns olika typer av undervisning. Några av de vanligaste:

- Den traditionella typen av föreläsningar
- Casemetoden, där studenter arbetar med verkliga företagsscenarioer, ofta i grupp.
- Föreläsningar och diskussioner via webinarier, e-post eller annan kommunikation via nätet.

Kostnader

Kostnaden för ett MBA-program är hög och ökar varje år. Enbart avgiften för undervisning kan ligga runt €60 000 för ett år. Avgifterna för ett Executive MBA-program är ännu högre.

När är rätt tid för en MBA och vad ger den mig?

Ett MBA-program är en stor investering, både tids- och kostnadsmässigt. Därför är det viktigt att vara klar över vilket syfte du har med att ta en MBA. Ett nytt arbete, vidareutveckling inom det nuvarande, högre lön, intressantare arbetsuppgifter, ett utökat kontaktnät, fördjupad eller bredare kunskap?

Är det rätt tidpunkt i karriären och privatlivet att satsa på en MBA? Har du

Executive MBA-program för specialister och chefer är ofta på deltid

möjlighet att studera på heltid under ett eller två år? Hur finansierar du utbildningen? Studieavgifterna är höga och du måste också räkna med inkomstbortfallet under studietiden. Är din arbetsgivare villig att bekosta ett Executive MBA-program där du arbetar medan du studerar?

Vad krävs för att söka?

Alla MBA-program har sina egna krav och regler för ansökan. De allra flesta program har följande baskrav:

- ▶ Akademisk grundexamen med goda resultat
- ▶ Arbetslivserfarenhet, minst två år men ofta mer, relevant för den utbildning du har

Välja rätt MBA-utbildning - Ackreditering

Hur vet jag att det utbildningsprogram jag väljer har hög kvalitet och vem garanterar innehållet?

I länder där MBA-examen inte är skyddad, är det universitetet eller institutet som står bakom utbildningen som ansvarar för programmets kvalitet. De flesta väljer att göra det genom att skaffa en eller fler ackrediteringar. Det är en frivillig process för att fastställa att utbildningen uppfyller de kvalitetskrav som den ackrediterande organisationen ställer.

Det finns tre stora väletablerade organisationer som ackrediterar lärosäten med utbildningar i företagsekonomi eller själva utbildningsprogrammen i företagsekonomi:

- ▶ AACSB International - the Association to Advance Collegiate Schools of Business

(www.aacsb.edu), som ackrediterar över 700 lärosäten i 48 länder.

- ▶ Association of MBAs (www.mba-world.com), som ackrediterar mer än 200 program i över 70 länder.
- ▶ EFMD, European Foundation for Management Development (www.efmd.org) står bakom European Quality Improvement System (EQUIS) som ackrediterar mer än 150 lärosäten i 40 länder över hela världen. EQUIS skapades genom ett samarbete inom nätverket European Quality Link (EQUAL), där Civilekonomerna har en styrelseplats. EQUAL tog 2014 fram Guidelines för vilka krav som ska ställas på ett MBA-program. www.efmd.org/images/stories/efmd/downloadables/EQUAL/EQUAL-Guidelines.pdf

Utöver dessa tre finns det organisationer som arbetar mer regionalt i olika geografiska områden, i Europa exempelvis Central and East European Management Development Association (CEEMAN) och Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA), en tysk-schweizisk organisation. Eftersom en ackrediteringsprocess är kostsam och tidskrävande, väljer vissa lärosäten att inte ackreditera sina program. I länder där den högre utbildningen står under statlig kontroll anser många lärosäten att det räcker med det godkännandet. Andra väljer att ackreditera sina program för att bli mer attraktiva för internationella studenter.

Rankning

MBA-programmen är de utbildningar som är mest populära att rangordna. Det

finns inga officiella rankningar utan de genomförs framför allt av tidningar och tidskrifter. Du kan använda rankningarna för att få en översikt men det är viktigt att ta reda på hur de utförts och vilka faktorer som vägts in. Några årliga rankningar är:

- ▶ Bloomberg Business Week www.businessweek.com/bschools/rankings
- ▶ The Economist www.economist.com/whichmba/full-time-mba-ranking
- ▶ Financial Times <http://rankings.ft.com/businessschoolrankings/rankings>
- ▶ Forbes www.forbes.com/business-schools/list/international
- ▶ U.S. News and World Report <http://grad-schools.usnews.rankingsandreviews.com/best-graduate-schools/top-business-schools>

Om du är intresserad av specialinriktade MBA-program i USA, finns det rankningar på U.S. News and World Reports hemsida.

European University Association (EUA) publicerade en rapport om Global Rankings i april 2013.

www.eua.be/News/13-04-18/EUA_publishes_second_rankings_review_report.aspx

Information och vägledning

Det är en lång och tidskrävande process att välja MBA-program och att sätta ihop en ansökan. Framförhållning är ett måste eftersom ansökningarna är omfattande och många skolor har ansökningsdatum 9–10 månader innan kursstart.

På lärosätenas hemsidor finns givetvis all utbildningsinformation med kursplaner, kontaktpersoner, online-ansökningar med

Börja planera dina MBA-studier minst ett år i förväg

tidplan och krav för ansökan. Många har också filmade rundturer på campus och intervjuer med studerande och personal. De flesta skolor ordnar också öppna hus och informationsdagar.

Nuvarande och tidigare studenter på MBA-programmen är svåröverträffade informationskällor som kan ge dig de svar du inte hittar på hemsidorna. Många universitet har särskilda alumniföreningar, ibland på olika platser i världen, för tidigare MBA-studenter. De ordnar ofta öppna aktiviteter och brukar också delta i möten för dem som vill veta mer om utbildningarna.

Varje år arrangeras kostnadsfria MBA-mässor på olika platser i Europa, exempelvis på hösten i Storbritannien. Universiteten som deltar kommer från hela världen, så mässorna ger dig möjlighet att på en plats träffa representanter för olika typer av MBA-program. The Economist erbjuder årligen en kostnadsfri mässa online, Which MBA? Online Fair. De senaste åren har det inte varit några MBA-mässor i Sverige men en del nordiska MBA-program

brukar ordna informationsträffar.

För dig som söker information om MBA-utbildningar, finns förutom tryckta handböcker en stor mängd digitalt material, som:

- ▶ The Official Guide to Choosing an MBA, ges ut av Association of MBAs i samarbete med the Independent och finns tillgänglig på nätet, www.independentzines.co.uk/mba_guide
- ▶ EMBA Up Close - What you need to know about the Executive MBA, Executive MBA Council. Guiden finns att ladda ner gratis på http://executivemba.org/pdf/ebook_emba_up_close.pdf

Allmän information om MBA-program finns på många ställen på nätet, till exempel:

- www.find-mba.com
- www.foreignmba.com
- www.mba.com
- www.mbaworld.com/global
- www.emba.org
- <http://executivemba.org>

Bloomberg Business Week, The Economist, Financial Times och U.S. News and World Report har, förutom årliga rankingar, också allmän information och artiklar om MBA-utbildningar:

- www.bloomberg.com/business-schools
- www.economist.com/whichmba
- <http://www.ft.com/intl/business-education>
- <http://grad-schools.usnews.rankingsandreviews.com/best-graduate-schools>

Många länders ambassader har studie- och stipendieinformation på sina hemsidor.

Civilekonomerna (www.civilekonomerna.se) erbjuder kostnadsfri vägledning om MBA-studier.

En övertygande ansökan tar tid

Alla MBA-program har egna ansökningshandlingar, krav och ansökningstider. Du behöver sätta igång minst ett år innan du planerar att börja dina studier eftersom det tar lång tid att sätta ihop en konkurrenskraftig och övertygande ansökan. Både din ansökan och dina testresultat ska vara inne före sista ansökningssdag.

Själva antagningsarbetet kan vara upplagt på olika sätt. Antingen behandlar skolorna alla ansökningar efter sista ansökningssdatum eller tar de in löpande i olika perioder fram till sista ansökningssdatum.

Några väljer att söka till bara ett program medan andra skickar in ansökningar till flera lärosäten. Det är klokt att försöka göra en realistisk bedömning av chanserna att bli antagen, inte minst för att flera lärosäten har höga ansökningsavgifter. I USA kan de ligga mellan \$200 och

\$300, som inte betalas tillbaka. Till vissa program antas 5–7 procent av de sökande och till andra 50 procent eller mer.

Hur ser en ansökan ut?

Vad som ingår varierar men några allmänna krav utöver själva ansökningsformulären brukar vara:

- ▶ Certifierade kopior och eventuella översättningar av examensbevis och kursbetyg från en akademisk grundexamen på minst tre år och som internationellt motsvarar en “bachelor”
- ▶ Några eller flera års relevant arbetslivserfarenhet
- ▶ Två eller flera rekommendationsbrev
- ▶ GMAT-resultat. Vissa lärosäten anger ett lägsta accepterat resultat medan andra anger det intervall som de flesta antagna ligger inom.
- ▶ Resultat på språkprov, antingen TOEFL eller IELTS, för program där undervisningsspråket är engelska

I många ansökningar ingår dessutom en eller flera kortare uppsatser där ämnena är givna. För vissa program krävs det ett brev där arbetsgivaren uttrycker sitt stöd för studieplanerna. Många lärosäten gör också personliga intervjuer med de sökande.

Hela ansökan går ut på att övertyga lärosätet om att man är rätt person för det program man söker och alla delar av ansökan är viktiga. Ansökan bör svara på frågor som Varför är ett MBA-program och detta specifika program du söker viktigt just nu? Hur passar det in i dina karriärplaner och är det ett logiskt steg att ta?

Vad behöver jag visa?

Alla lärosäten gör sina egna individuella bedömningar. Exempel på vad som värderas:

- ▶ Ledarskapsförmåga och -erfarenhet
- ▶ Goda akademiska resultat
- ▶ Analytisk förmåga
- ▶ Motivation
- ▶ Förmåga att inspirera andra
- ▶ Målmedvetenhet och initiativkraft
- ▶ Ansvarskänsla
- ▶ Att kunna kommunicera med människor från olika länder och miljöer
- ▶ Att kunna hantera olika situationer och miljöer
- ▶ Att kunna formulera sina egna starka och svaga sidor
- ▶ Att kunna formulera sig både muntligt och skriftligt
- ▶ Kunskaper i andra språk än modersmålet/-en
- ▶ Erfarenhet av studier och/eller arbete i andra länder
- ▶ Engagemang vid sidan av arbetet, till exempel föreningsarbete eller annan ideell verksamhet.

Erfarenhetsutbytet mellan deltagarna är en stor del av en MBA-utbildning och lärosätena vill få en helhetsbild av varje sökande. Det är därför viktigt att du uttrycker din personlighet i ansökan. Rekommendationsbrev och antagningsintervjuer ger också lärosätena större möjligheter att bedöma helheten.

Rekommendationsbrev

Riktigt bra och utförliga referensbrev kan vara avgörande för ansökan. Därför

behöver du förbereda referenterna genom att diskutera syftet med MBA-programmet. Visa utbildningsplanen och tala om hur viktiga breven är för ansökan. Din referent bör ge exempel som tydligt visar varför du är en lämplig kandidat. Många lärosäten har färdiga formulär för rekommendationsbrev som ska skickas in direkt av referenterna men det är du som sökande som ansvarar för att breven kommer in i tid.

Antagningsintervjuer

Det är vanligt att intervjuer är en del av ansökan och det ger dig möjlighet att ytterligare övertyga antagningskommittén. Under intervjun kan du ta upp hur du valt programmet och vilka kontaktpersoner du talat med på informationsmöten eller träffat i andra sammanhang. Många skolor intervjuar sökande från andra länder på telefon, via lokala representanter eller via nätet.

Testinformation

Som en del av ansökan kräver de flesta universitet och institut som har MBA-program resultat från Graduate Management Admission Test (GMAT). Undantag är vissa Executive MBA-program. För utbildningar med undervisning på engelska krävs som regel även ett språkprov, antingen Test of English as a Foreign Language (TOEFL) eller International English Language Testing System (IELTS).

Det är helt nödvändigt att vara ute i tid även när det gäller testerna eftersom man måste anmäla sig långt i förväg och det tar flera veckor innan resultaten skickas

ut. Testresultaten måste vara skolorna tillhanda innan sista ansökningsdatum.

GMAT

Graduate Management Admission Test har funnits sedan 1954. Det är speciellt konstruerat för antagningar till MBA-program men används av många lärosäten även för antagningar till andra masterprogram och forskarprogram i företagsekonomi. Mer än 245 000 GMAT utförs i världen varje år. Antalet test som görs av personer i de nordiska länderna ökar, mycket beroende på att testet krävs även av dem som söker till tvååriga master of scienceprogram. Testet är utvecklat av Graduate Management Admission Council (GMAC) och mäter förmåga till logiskt tänkande genom matematiska och språkliga uppgifter under stor tidspress. I testet ingår även en skriftlig uppgift.

Ett högt resultat på GMAT är nödvändigt för att bli antagen till MBA-program där konkurrensen om platserna är stenhård, även om testet bara är en av faktorerna i ansökan. I många länder finns förberedelsekurser för testet och kurser erbjuds även via Internet. På www.mba.com kan man göra övnings tester och det finns en mängd olika böcker och annat material att köpa via nätet.

Information och anmälan www.mba.com

TOEFL

TOEFL är ett amerikanskt test som ges över hela världen. Det är ett rent kunskapsprov i engelska för dem som inte har språket som modersmål. Det innefattar

läs- och hörförståelse, grammatik, ordkunskap, en uppsatsdel och en muntlig del. Testet används av lärosäten i framför allt USA och Kanada men efterfrågas även i Australien, Nya Zeeland och i flera länder i Asien. Det krävs också av lärosäten i många andra länder och accepteras ofta som likvärdigt med IELTS.

Information och anmälan www.ets.org/toefl

IELTS

IELTS är ett brittiskt språktest som administreras över hela världen. Det används förutom av universiteten i Storbritannien av många andra länder i Europa men också i Asien, Australien och Nya Zeeland. Många amerikanska universitet accepterar också IELTS som likvärdigt med TOEFL.

Testet innefattar grammatik, ordkunskap, läs- och hörförståelse, en skriftlig och en muntlig del. På IELTS hemsida finns information om vart man vänder sig för att anmäla sig till testet. Information och anmälan: www.ielts.org

Finansiering - Stipendier

Kostnaderna för MBA-utbildningar varierar kraftigt och det är viktigt att komma ihåg att priset i sig inte är ett mått på kvalitet. Ett fåtal MBA-program i Norden är avgiftsfria men det vanligaste är att kostnaderna är mycket höga. Många utbildningar i USA har en undervisningsavgift som överstiger \$65 000 per läsår och i Europa finns det MBA-program där avgiften är högre än €60 000 och avgifterna för Executive MBA-program är ännu högre.

Det är vanligast att arbetsgivaren betalar

för hela eller delar av Executive MBA-programmen, vilket som regel innebär att man förbinder sig att arbeta kvar hos arbetsgivaren en viss tid efter utbildningen. Ta gärna kontakt med din fackliga organisation innan du kommer överens med din arbetsgivare om vad som ska gälla.

För MBA-program på heltid har en del möjlighet att söka statliga studiemedel medan vissa tar personliga banklån. Ett litet antal finansierar sina studier helt genom stipendier och för många är deltidsstudier den enda möjliga studievarianten på grund av ekonomiska skäl.

En del lärosäten som erbjuder MBA-program har stipendier för inhemska studenter och ibland även för internationella men det är ovanligt. I USA ser man MBA-utbildningen som en privatinvestering eftersom en MBA ofta ger en mycket högre lön. Därför är stipendiemöjligheterna på lärosätena där som regel begränsade.

De flesta svenska högskolor och universitet har omfattande och uppdaterad information om stipendier på sina hemsidor, inte bara för de "egna" studenterna utan också allmänt. Det finns också allmänna stipendiehandböcker, varav några kommer ut i nya upplagor varje år medan andra uppdateras mer sällan. En del företag som gör stipendiesökningar mot betalning.

Beroende på vilket verksamhetsområde man arbetar inom, har ibland fackförbund, yrkes- och andra intresseorganisationer egna stipendier eller information om stipendiemöjligheter för vidareutbildning. ●

Postadress: Box 4720, 116 92 Stockholm
Telefon: 08-556 912 00 | Fax: 08-556 912 01
Medlemsjouren: 08-556 912 60 | Medlemsregister: 08-556 912 70
Etikjouren: 08-556 912 80 | www.civilekonomerna.se | kontakt@civilekonomerna.se